

אבל לא! אשה צריכה ללכת למכולת, לנהל בית, לחיות חיים מאוזנים רגילים - ובתוך כל המערכת הזו לשמור על הצניעות. וזהו הקושי הגדול! כמו שהנקודה המרכזית של הגברים היא לימוד התורה, כך הנקודה המרכזית של הנשים זו הצניעות. ועבודת האדם בחייו היא למצוא את האיזון הנכון.

הנה בענין לימוד התורה, בדורות קודמים היו לומדים שמונה-עשרה שעות רצופות ביממה, ולא הפסיקו עד שנפלו באפיסת כוחות. ומה אתנו? האם גם אנו יכולים ללמוד כך?

אותה שאלה קיימת גם אצל נשים בנוגע לצניעות. חז"ל מספרים על בנות ירושלים שמעודן לא יצאו לשוק - ורק בשעה שהתחזק הרעב הן נאלצו לצאת לחפש לעצמן מזון, ואז אמרה האחת לחברתה בפליאה - "למה יצאת לשוק? שלא יצאת לשוק מימך" ... (פסיקתא כז, ו). ונשאל כעת: האם גם לנו אסור לצאת לשוק?

הנה אחת אומרת: "אני לא לובשת פאה, כי פאה זו פריצות" ... האחרת אומרת: "אינני מבינה מה הבעיה בפאה עם צורה או אחרת" ... היכן מוצאים אנו את האיזון?

מצינו בזה כמה הגדרות, ונמנה אותן אחת לאחת.

כיצד למצוא את האיזון

אחד מיסודות ההלכה הוא: "הכל כמנהג המדינה". זוהי הלכה שיכולים גם לחייב ולהוציא על פיה ממון. לכן צריך תמיד לבדוק כיצד נוהגות הנשים הצנועות באותה הסביבה, ומה שנוגד את "מנהג המדינה" - זו בהחלט פירצה.

כמו כן, אשה שואלת כיצד עליה להתלבש. התשובה היא: הרי לכל אחת ישנה איזושהי דמות חינוכית. כגון המחנכת שלימדה אותה

בבית־יעקב. ועליה להתבונן בעצמה: אם היתה פוגשת את אותה מורה - האם היתה מרגישה אתה בנח? אם כן - הרי שלבושה כשר. אבל אם המורה היתה מסתכלת עליה בעין לא כל כך טובה, והיתה חושבת לעצמה: "הנה, היא לבושה לא כמו שחינכתי אותה"... - זו כבר בעיה!

וישנה בענין נקודה נוספת, שבאופן כללי היא יסוד גדול בחיים.

לדוגמא: כשהולכים לשחות בים, תמיד צריך להקפיד לא להיות הראשון שישחה למרחק רב מדי, כי גם אם אתה באופן אישי יודע לשחות, אך עלול לשחות אחר־ך ילד קטן שאינו יודע כל כך טוב לשחות, ואז אם ח"ו יטבע - אתה גרמת לטביעתו!

או דוגמא נוספת: כשרוצים לשכנע ילד לא לשבת על המעקה בכניסה לבית הכנסת, אומרים לו כך: אמנם אתה גדול ויודע להיזהר - אבל אחיך בן הארבע יכול לראות אותך וללמוד ממעשיך, ואז חלילה הוא עלול ליפול, שהרי הוא קטן ואינו יודע לשמור על עצמו.

כלומר, היסוד הוא אחד: גם אם אדם לעצמו יודע להישמר, תמיד עליו להיזהר שמא אחרים יחקהו, ועל ידי זה יבואו להיכשל בעבירות כלשהן.

כמו כן בענייננו, אף אם אשה יכולה ללכת בצורה מסויימת, אך היא מהווה דוגמה, ובלי משים היא סוחפת נשים כשרות אחריה. בדרך זו היא עלולה לשנות את הצביון של הציבור.

אכן, צניעות זו בעיית הבעיות, ועלינו לעשות כל מאמץ להשתפר בענין. אמר, בהיותה בת שש־עשרה נסעה לפולין ללמוד אצל שרה שנירר ע"ה. והנה מיד כשהגיעה לשם, ניגשה אליה שרה שנירר, ועם ה'שלוש עליכם' הראשון קשרה לה את הצווארון [שהיה טיפה פתוח], באומרה: "אצלנו ב'בית־יעקב' לא מותרים אפילו על משהו בצניעות, כיון שאנחנו חשובות. אנו בנותיו של השי"ת!"